

Elna Munchs tale om tilskud til private gymnasieskoler

Taler

Elna Elisabeth Munch
Medlem af Folketinget for Det
Radikale Venstre

Dato

25. april 1919

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Omstændigheder

Behandling af Forslag til Lov om Overtagelse af og Tilskud til private Gymnasieskoler.

Opr. trykt i *Rigsdagstidende 1918/19 Forhandlingerne Folketinget*. s. 5029-5030.

Dette Lovforslag er en naturlig Følge af det Lovforslag, der i Fjor gennemførtes angaaende de højere Skoler i Hovedstadskommunerne ved Lov af 20. Marts 1918. Det gaar ud paa at give de 8 eksamensberettigede private Gymnasieskoler udenfor Hovedstaden Adgang til at blive overtaget af det offentlige paa lignende Vilkaar, som det er sket i Hovedstaden, eller til at faa lignende Tilskud som tilsvarende Skoler dør. Skoleafgiftsordningen skal være den samme, og for de to Kostskolers Vedkommende foreslaas et tilsvarende System med Betaling i Forhold til Skatteindtægten. Lønningerne er satte omtrent som i Lovforslaget angaaende de storkøbenhavnske Skoler. Dog kan det som et Kuriosum anføres, at der i § 6, sidste Stykke, staar: ”Lærere og Lærerinder, der opnaar fast Ansættelse, men ikke opfylder Betingelserne for at blive Adjunkter, lønnes efter de for Lærerinder ved Statsskolerne i Henhold til Lov af 22. April 1916 § 58 gældende Regler.” Det er vistnok første Gang, at Lærerlønninger fastslaas med Lærerinders Løn som Norm; dette er maaske et Tidens Tegn.

Medens Stat og Kommune i Hovedstaden delte Byrderne ved den nye Ordning i Forholdet □ til Staten og □ til Kommunerne, har en tilsvarende Fordeling ikke her kunnet anvendes. Staten tager i alt væsentligt Byrderne paa sig, og Kommunerne nøjes med nogle meget smaa Tilskud. De paagældende Kommuner stilles altsaa ubetinget gunstigere end Hovedstadskommunerne, og det kan diskuteres, om dette i og for sig og for sig er retfærdigt. Men det har vel

nok været en praktisk Nødvendighed, hvis Spørgsmaalet i det hele taget skulde løses. Vanskelighederne ved at anvende Reglerne for Hovedstaden ligger i, at disse Skoler ikke er Skoler for en enkelt Kommune, men for en Række af Kommuner, dog saaledes, at deres praktiske Betydning er meget forskellig for de forskellige Kommuner. Meget kunde vel tale for, at de paagældende Amter i Forening med de Byer, hvori Skolerne ligger, overtog en rimelig Del af Udgiften. Men det er vel ikke let at komme frem ad denne Vej her. Naar der bliver Tale om en lignende Ordning for Mellem- og Realskolerne, hvilket er et Spørgsmaal, som i en nærmere Fremtid vil komme frem, er det dog rimeligt, at man skrider til en Undersøgelse af, om man ikke kunde finde en saadan Udvej. Ellers kan det blive meget klækkelige Beløb, Staten paa den Maade kommer til at udrede. For disse 8 Skolers Vedkommende, der tilsammen tæller omtrent 1 200 Elever, regnes Merudgiften for Staten til 275 000 Kr., altsaa omtrent 230 Kr. pr. Elev — og det ærede Medlem fra Guldager (Slebsager) bemærkede endda, at man sikkert ikke kunde blive staaende ved disse Udgifter; det vil altsaa sandsynligvis blive en Del mere, medens det var saaledes, at ved Overtagelsen af Skolerne i Hovedstaden med de 6 000 Elever dør regnedes Merudgiften fra Statens Side til 364 000 Kr., altsaa omtrent 60 Kr. pr. Elev. Det er unægtelig en meget betydelig Forskel i Merudgiften til disse Skoler og til Hovedstadens Skoler, og det er altsaa en meget stor Begunstigelse af de Egne, hvor disse Skoler findes. Men der er vel ingen anden Vej at gaa, naar Spørgsmaalet skal løses, og det maa hilses med Glæde, at der nu kan komme en Løsning af dette Spørgsmaal. Det er heldigt, at der kan komme rolige og faste Forhold ogsaa for disse Skoler, at Lærernes Stilling kan betrygges og forbedres, og at Forældrene faar Adgang til at faa deres Børn undervist paa de rimelige Vilkaar, som nu er fastslaaede. Jeg skal derfor anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling. Det vil jo være naturligt, som det er anført, at drøfte Enkeltheder i et Udvalg.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingets kvinder, Folketingstale, Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/elna-munchs-tale-om-tilskud-til-private-gymnasieskoler>